



Jaarverslag 2018

De Duitse Bibliotheek bestaat sinds 1953 als zelfstandige stichting. Haar doel is het informeren over en het bevorderen van Duitstalige literatuur in Den Haag en omstreken in de meest brede zin van het woord. Om dit doel te bereiken werkt de bibliotheek samen met strategische partners. De belangrijkste partner is het Goethe Instituut, niet allen voor de financiering van de evenementen, maar ook door advies op veel gebieden. De goede, op vertrouwen gebaseerde, samenwerking met het Goethe Instituut is dan ook de belangrijkste pijler van de bibliotheek.

De ambassadeur van de Bondsrepubliek Duitsland is beschermheer van de bibliotheek. De bibliotheek krijgt de mogelijkheid evenementen te organiseren in de ambassade. Verder geeft de ambassade de bibliotheek waardevolle adviezen. Onze partners in het afgelopen jaar waren: de Ambassade van de Bondsrepubliek Duitsland, het Goethe Instituut Rotterdam, de Stichting Cultuur & Kommunikation (C&K), de ambassade van Oostenrijk, de Vereniging van Germanisten aan Nederlandse Universiteiten (VGNU), het Bertha-von-Suttner-Friedensinstituut en het Louis Couperus Museum.

Niet alleen gaat onze dank uit naar het Duitse Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Goethe Instituut voor hun ruimhartige steun, maar ook Allianz Europe B.V., het Deutsche Stiftungszentrum en de Deutsche Schulverein Den Haag, de Gemeente Den Haag en het Fonds 1818 danken wij voor hun belangrijke bijdragen. Ook de begunstigers van de stichting hebben voor een belangrijk deel bijgedragen om ons doel te bereiken.

Veranderingen in het bestuur en de organisatie van de bibliotheek

Begin 2018 bestond het bestuur uit 5 leden, die net als alle andere medewerkers hun werkzaamheden als vrijwilliger verrichtten. Bij de jaarwisseling 2018/2019 bestond het bestuur nog uit 3 leden: Christian Schneider (voorzitter), Petra Kaumann (secretaris) en Fritz Beyer (penningmeester). Gabriela Rüling en Christine Schlingloff zijn aan het begin van de zomer als bestuurslid afgetreden. Fritz Beyer zal begin 2019 als penningmeester aftreden, maar blijft wel lid van het bestuur. Het nieuw toegetreden bestuurslid Ben Navis heeft de taken van Fritz Beyer overgenomen. Het bestuur vergaderde het afgelopen jaar meestal een maal per maand. In de tweede helft van het jaar is hard gewerkt om de organisatie van de bibliotheek te verbeteren. Zo zijn er enkele werkgroepen ("Arbeitsgruppen", AG's, gevormd die verantwoordelijk zijn voor de programmering, de communicatie, de aanschaf van boeken en andere media, de financiën en het bestandsbeheer. Voorts zijn er nog groepen gevormd voor de ledenadministratie, het Sprachcafe en de Zeehelden Bibliotheek. Deze groepen hebben een grote mate van zelfstandigheid en nemen op deze manier het bestuur veel werk uit handen. Onder het motto: "actief meewerken in plaats van uitvoeren van opdrachten" is de basis van het Literaturhaus versterkt en kan er slagvaardiger worden gehandeld. Het team bestaat uit 25 zeer gemotiveerde vrijwilligers, wier inzet voor de bibliotheek van onschatbare waarde is.

Opening van de Zeehelden Bibliotheek

De opening van de „Zeehelden Bibliotheek“ als Buurtbibliotheek van het Zeeheldenkwartier op 29 september 2018 door stadsdeelwethouder Bert van Alphen kwam in de eerste plaats voort uit het streven sterker geworteld te raken in het gastland in het algemeen en Den Haag in het bijzonder, maar ook het werven van nieuwe leden speelde een rol. De indeling van de bibliotheek werd hiervoor aangepast en er werden nieuwe media aangeschaft. Dit werd mogelijk gemaakt door een eenmalige

subsidie van de Gemeente Den Haag. In de voor de Zeeheldenbibliotheek ingerichte ruimte vindt de bezoeker uit het Duits vertaalde literatuur, boeken over Duitsland en de Duitse geschiedenis en een bescheiden verzameling boeken over de geschiedenis van Den Haag. Een enthousiast team spant zich in om de buurtbibliotheek tot een succes te maken. Een literatuuravond, voorlezen voor kinderen en een historisch loket (voor adviezen over de geschiedenis van de wijk) zijn activiteiten die al plaats hebben gevonden. De feestelijke opening van de Buurtbibliotheek trok 70 bezoekers, die tevens het 65-jarig bestaan van de bibliotheek meevierden.

Werken aan het Netwerk

Bij zijn aantreden vond het bestuur het belangrijk, dat het Literaturhaus weer een duidelijk en herkenbaar eigen gezicht kreeg en dat de enigszins verwaarloosde banden met partners in Den Haag en omstreken weer werden aangehaald. Die partners zijn met name de ambassades van Duitsland, Oostenrijk en van Zwitserland, de Internationale Deutsche Schule Den Haag, het Genootschap Nederland-Duitsland, de Internationale Deutsche Klub in den Nederlanden en de Deutsche Evangelische Gemeinde in Den Haag. Hiermee is het bestuur met succes begonnen en het zal hier in het jaar 2019 mee verder te gaan. Een bespreking met de Deutsch-Niederländische Handelskammer staat al op de agenda. De eerste activiteiten in samenwerking met andere partners hebben ondertussen plaatsgevonden en er zijn er nog meer geprogrammeerd.

Uitlenen: behoud van niveau; leden en bezoekers: lichte achteruitgang

In 2018 was de bibliotheek op 212 dagen voor bezoekers geopend. Van de uitleenfunctie, een hoofddoelstelling van de bibliotheek, maakten 515 bezoekers gebruik. Hoewel er minder bezoekers waren dan in het voorgaande jaar, leenden zij wel meer boeken en andere media (565). In totaal beschikt de bibliotheek over 7200 titels (inclusief de 500 titels van de Zeeheldenbibliotheek). Het ledenaantal daalde licht. Voor een deel kwam dat door dat het ledenbestand kritisch is doorgelicht. De jaarlijkse bijdrage is 25 (studenten) of 30 euro. Speerpunten voor het bestuur zijn in het komende jaar meer bezoekers in de bibliotheek te krijgen en het ledental te laten groeien. Sinds oktober 2018 is de bibliotheek van dinsdag tot en met zaterdag geopend van 12 tot 16 uur. Door gebrek aan belangstelling is de bibliotheek op donderdag niet langer tot 20 uur geopend.

Record aantal bezoekers van het programma

Het programma van 2018 zag er als volgt uit:

- Kino Klub Goethe: 10x
- Film- en discussieavond, door de bibliotheek georganiseerd: 1x
- 2x voordracht met een historisch thema en 2x met een literair thema, door de bibliotheek georganiseerd
- voordracht met partner: 1x
- schrijvers lezen uit eigen werk: 4x met een partner, 1x door de bibliotheek georganiseerd
- zomercademie, thema “Verboden boeken”, met partner: 3x
- rondleiding door het Vredespaleis n.a.v. 175 verjaardag van Bertha von Suttner: 1x
- literaire wandelingen: 2x
- Sprachcafe: 10x
- leesgroepen: Literatuurcafe: 11x, Krimicafe: 6x, Historisches Lesecafe: 3x
- kinderprogramma: 6x
- literatuuravond: 2x
- dag van de Duitse taal: 1x
- deelname aan de Uitmarkt (opening van het culturele seizoen): 1x
- opening van de Zeehelden Bibliotheek / viering 65 jaar Deutsche Bibliothek: 1x

Hoewel het programma vergeleken met het voorgaande jaar met 68 bijeenkomsten gelijk bleef, nam het aantal bezoekers toe (929). Het best bezocht was de opening van de Zeehelden Bibliotheek /65^e

verjaardag van de Deutsche Bibliothek (70). De bijeenkomst met Kerstin Schweighöfer over “Klimamauer” in de filmzaal van de Duitse ambassade (60), het optreden van Claudia Rusch over “Meine freie deutsche Jugend” (33) en de film- en discussieavond over “Haus Vaterland” (31), waren ook goed bezocht. De filmavonden van de Kino Klub Goethe, die nu al voor het vierde jaar samen met het Goethe Instituut Rotterdam worden georganiseerd, worden goed bezocht. Een belangrijk onderdeel van het programma zijn de ontmoetingen met auteurs. Zowel over de samenwerking met de Stichting C&K als over de keuze van de schrijvers zijn we erg tevreden. Door hun optreden weten de schrijvers onze bezoekers enthousiast te maken voor hun werk. Opgemerkt zij nog, dat ook bij de Nederlandse bezoekers dit programma-onderdeel populair is. Ook de taal- en leescafés zijn belangrijke onderdelen van het programma. Het Sprachcafé dankt zijn succes niet in het minst aan een team van enthousiaste taalcoaches, die doorgaans met een dozijn of meer bezoekers aan de slag gaan en in een gesprek de kennis van de Duitse taal van de deelnemers opfrissen. Naast het Literatuurcafé en het Krimicafé is in het afgelopen jaar op initiatief van bezoekers een derde, nu al geslaagd, leescafé ontstaan: het „Historische Lesecafé“. De bibliotheek ziet ook tevreden terug op de activiteiten die in samenwerking met de eerder genoemde externe partners zijn georganiseerd. De zomeracademie, met als thema “Verbotene Bücher”, trok op elk van de drie bijeenkomsten meer dan 20 bezoekers. De deelname aan het Uit Festival is belangrijk omdat de bibliotheek zo in direct contact komt met het (Nederlandse) publiek en daardoor de aandacht op zich vestigt. Niet zelden levert dit persoonlijke contact nieuwe leden op. Het knutselen en voorlezen voor kinderen, al jarenlang een succesrijk onderdeel van het programma, kon omdat de medewerkster niet langer beschikbaar was, hopelijk tijdelijk, geen verdere voortgang vinden. Door de historische onderwerpen en de literaire wandelingen heeft het Literaturhaus het programma op aantrekkelijke wijze kunnen verbreden.

Een verklaring voor het toegenomen aantal bezoekers bij de activiteiten zijn zeker de inspanningen van de AG Kommunikation. Behalve een internetsite en een tweewekelijkse nieuwsbrief zijn er een facebookpagina en een twitteraccount. Driemaal per jaar wordt een programma gedrukt en verspreid over de (filialen van de) Openbare bibliotheek, boekhandels, de Deutsche Internationale Schule, etc.

Financiële situatie

Het jaar 2018 werd met een aanzienlijk verlies afgesloten. De reden is dat de eenmalige subsidie van de gemeente voor de Buurtbibliotheek Zeeheldenkwartier reeds in 2017 ter beschikking werd gesteld maar dat de uitgaven pas in 2018 effectief werden. Het subsidiebedrag werd in de loop van het jaar besteed voor de inrichting van de Buurtbibliotheek. Dit eenmalige effect laat onverlet dat de financiële situatie van het Literaturhaus als geheel stabiel is.

Tot slot

In het jaar 2018 zijn het bestuur en de medewerkers er in geslaagd de basis te leggen voor het toekomstige succes van de bibliotheek. Met de nieuwe, sterke structuur is het Literaturhaus | Deutsche Bibliothek in het jaar 2019 beslist een nog aantrekkelijker partner voor zowel de gebruikers van de bibliotheek als voor de bezoekers van de activiteiten.